

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Szociális gazdaság

Egyetemi tanév 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4. Szakterület	Kultúratudományok
1.5. Képzési szint	Magiszteri képzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Kultúra és társadalom – hagyomány és modernitás
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Szociális gazdaság			A tantárgy kódja	LLM1166
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Csata Zsombor, docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Csata Zsombor, docens				
2.4. Tanulmányi év	1	2.5. Félév	1	2.6. Értékelés módja	V
2.7. Tantárgy típusa					Köt.

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					Óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					45
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					45
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					46
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					140
3.8. A félév összóraszama					196
3.9. Kreditszám					8

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Számítógéppel, videoprojektorral, táblával felszerelt terem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Számítógéppel, videoprojektorral, táblával felszerelt terem

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">- tudományos kutatásokat végeznek- kezeli a kutatási adatokat- tudományos publikációkat ír- elősegíti a nyílt innovációt a kutatásban- projektmenedzsmentet biztosít- terjeszti az eredményeket a tudományos közösség számára- stratégiai hatás érdekében kezeli a tudást- az etika és a tudományos integritás elveit alkalmazza a kutatási tevékenységek során- tudományos módszereket alkalmaz- elősegíti a nyilvánosság bevonását a kutatásba- interdiszciplináris kutatást végez
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">- kezdeményezőkézséget mutat - betartja a vállalásokat - felelősséget vállal - gyorsan gondolkodik - megmutatja önmagát reflektál - kíváncsiságot mutat - pozitívan viszonyul a kihívásokhoz - analitikusan gondolkodik - tiszteletben tartja a kulturális értékek és normák sokféleségét - bizonytalanságot kezel - közönséget szólít meg - csapatban dolgozik - bizalmat mutat - lojalitásról tesz tanúbizonyságot - empátiáról tesz tanúbizonyságot - empátiát mutat - stresszel megbirkózik - hatékonyan dolgozik - kritikusan dolgozik - kritikusan gondolkodik - értékeli a kulturális és művészeti kifejezések sokszínűségét - tanulási hajlandóságot mutat - problémákat azonosít - internetes keresést végez - interkulturális kompetenciát mutat - önállóan dolgozik - kreatívan gondolkodik. •

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A vidékfejlesztés és szociális gazdaság tantárgy keretén belül főként olyan lokális hatósugarú gazdasági intézményeket vizsgálunk meg, amelyek működtetésében közösségi erőforrásokat hasznosítanak. Ezekben a kezdeményezésekben másodlagos a profitszemlélet, a lényeg a fenntarthatóságon és a közösségi célok megvalósításán van. Annak a lehetőségeit vizsgáljuk, hogy a gazdasági és szociális szükségletek miként elégíthetők ki a helyi erőforrásoknak a felhasználásával, a fenntarthatóság szempontjait figyelembe véve.
--------------------------------------	--

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> Az előadásokon bemutatjuk a közösségi együttműködés társadalomelméleti alapjait, megismerkedünk a közösségi gazdálkodás, a szociális gazdaság és a társadalmi vállalkozások fogalmi rendszerével, típusaival, történelmi és jelenkori változataival. A szemináriumokon pedig konkrét példákon keresztül vizsgáljuk meg a közösségi és szociális gazdaságok működését, valamint azokat a problémákat, amelyek nehezítik az életképességüket.
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés a vidékfejlesztésbe és a szociális gazdaságba	Előadás, kérdések, megbeszélés	
2. A morális ökonómia és a gazdasági együttműködés történelmi formái (E.P. Thompson, James Scott etc.)	Előadás, kérdések, megbeszélés	
3. A szociális gazdaság történelmi formái: társas munka és kölcsönösség (kaláka), legelőközösség, hegyközösségek, közbirtokosságok, halászati és vadászati törvények, szövetkezet stb.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
4. A szociális gazdaság jelenkori példái: Székelykeresztúri tejszövetkezet: gazdaprofil, szervezeti elemzés stb.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
5. A közösségi gazdálkodás társadalomelméleti és közgazdaságtani alapjai: a kollektív döntések és cselekvések logikája (Olson, Elster, Hardin stb.)	Előadás, kérdések, megbeszélés	
6. Közös szolgák, közösségi tulajdonlás, közjavakkal való gazdálkodás, közösségi kormányzás a közgazdasági gyakorlatban (Elinor Ostrom)	Előadás, kérdések, megbeszélés	
7. A szociális gazdaság típusai és működése	Előadás, kérdések, megbeszélés	
8. A szociális gazdaság intézményi formái	Előadás, kérdések, megbeszélés	
9. Szociális vállalkozások, szociális üzlet	Előadás, kérdések, megbeszélés	
10. A szociális vállalkozások fejlődésének dinamikája Romániában	Előadás, kérdések, megbeszélés	
11. A szociális vállalkozások fejlődésének strukturalista és kulturalista magyarázatai	Előadás, kérdések, megbeszélés	
12. Esettanulmányok. Empirikus adatok az várható fejlemények az ágazat fejlődésében	Előadás, kérdések, megbeszélés	
13. A civil szervezetek szerepe a vidékfejlesztésben és a szociális gazdaságban.	Előadás, kérdések, megbeszélés	
14. Következtetések és a szektor alakulására vonatkozó prognózisok: merre vidékfejlesztés és szociális gazdaság?	Előadás, kérdések, megbeszélés	
Könyvészet 1. Borzaga C. – Tortia E. (2007) A szociális gazdasági szervezetek a vállalatelméletben. In. Szociális gazdaság – nemzetközi megközelítésben, az OECD tapasztalatai tükrében. Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest. Pp. 6-45		

2. Bördös et al (2012): Helyi termékek és termelői önszerveződés. Hétfő Kutatóintézet, Budapest. pp. 1-126
3. Gáll (2011): Fából vaskarika? Avagy: lehet-e a székely termékből világmárka? In. Pro Minoritate, 2011/3. pp. 55-72.
4. Hardin, G (2000): A közlegelők tragédiája. In. Lányi András (szerk): Természet és szabadság. Osiris, Budapest. pp. 219-230.
5. Kolombán G. (2011): Közösségi vállalkozás, vállalkozó közösség - Civil Fórum 2011/2:
http://issuu.com/civilforum/docs/cf2011_2_web/52
6. Martin R.L. – Osberg S. (2007): Social Entrepreneurship: The Case for Definition. Stanford. In: Social Innovation Review, Spring 2007
7. Olson, M. (1997): A kollektív cselekvés logikája. Közjavak és csoportelmélet. Osiris, Budapest – részletek
8. Ostrom, E (2007): Guvernarea bunurilor comune. Polirom, Iasi. – részletek
9. Seelos C. – Mair J. (2004): Social entrepreneurship: Creating new business models to serve the poor. In. Business Horizons (2005) 48, 241-246.
10. Szabó Árpád Tőhötöm (2009) Kooperáló közösségek. Mentor kiadó, Marosvásárhely
11. Yunus, M (2007): Creating a World Without Poverty. Public Affairs, New York. – részletek
12. Zahra S. A. et al. (2009): A typology of social entrepreneurs: Motives, search processes and ethical challenges. In. Journal of Business Venturing 24 (2009) 519–532

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Mi a helyi közösség? Mik a helyi erőforrások?	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
2. Az individuum és a közösség moralitása. Maximalizálás vs. optimalizálás.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
3. Hogyan működik egy közösség? Kísérleti gazdaságtani módszerek.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
4. Közösségépítés közhasznú terveken keresztül (ko-kreatív módszertanok)	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
5. Négy forgatókönyv az erdélyi rurális térségekre: növekedés, külső befektetők, az elvesztett lehetőségek, egyensúly és harmónia.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
6. A helyi erőforrásokra alapozó fejlesztés haszna és csapdái : függőség az emberektől.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
7. Közösségi gazdálkodási formák : együttműködés a hagyományos gazdaságban	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
8. Közösségi gazdálkodási formák : kaláka helyi, recens és globális, történeti perspektívában	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
9. Közösségi gazdálkodási formák : közbirtokosságok.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
10. Közösségi gazdálkodási formák : mai szövetkezeti formák.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
11. Közösségi gazdálkodási formák : alternatív elosztó hálózatok, város és vidék új kapcsolata.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
12. Közösségi gazdálkodási formák : közösségi kertek és városi kertészkedés.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
13. Közösségi gazdálkodási formák : krízishelyzetek és közösségformálódás.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	
14. Ismétlés és vita : a vidék újrafeltalálása a piac és a kooperáció kontextusában.	Bemutató a szöveg alapján, kérdések, vita	

1. Borzaga C. – Tortia E. (2007) A szociális gazdasági szervezetek a vállalatelméletben. In. Szociális gazdaság – nemzetközi megközelítésben, az OECD tapasztalatai tükrében. Országos Foglalkoztatási Közalapítvány, Budapest. Pp. 6-45
2. Bördös et al (2012): Helyi termékek és termelői önszerveződés. Hétfi Kutatóintézet, Budapest. pp. 1-126
3. Gáll (2011): Fából vaskarika? Avagy: lehet-e a székely termékből világmárka? In. Pro Minoritate, 2011/3. pp. 55-72.
4. Hardin, G (2000): A közlegelők tragédiája. In. Lányi András (szerk): Természet és szabadság. Osiris, Budapest. pp. 219-230.
5. Kolumbán G. (2011): Közösségi vállalkozás, vállalkozó közösség - Civil Fórum 2011/2:
http://issuu.com/civilforum/docs/cf2011_2_web/52
6. Martin R.L. – Osberg S. (2007): Social Entrepreneurship: The Case for Definition. Stanford. In: Social Innovation Review, Spring 2007
7. Olson, M. (1997): A kollektív cselekvés logikája. Közjavak és csoportelmélet. Osiris, Budapest – részletek
8. Ostrom, E (2007): Guvernarea bunurilor comune. Polirom, Iasi. – részletek
9. Seelos C. – Mair J. (2004): Social entrepreneurship: Creating new business models to serve the poor. In. Business Horizons (2005) 48, 241-246.
10. Szabó Árpád Töhötöm (2009) Kooperáló közösségek. Mentor kiadó, Marosvásárhely
11. Yunus, M (2007): Creating a World Without Poverty. Public Affairs, New York. – részletek
12. Zahra S. A. et al. (2009): A typology of social entrepreneurs: Motives, search processes and ethical challenges. In. Journal of Business Venturing 24 (2009) 519–532

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy összhangban van a debreceni, szegedi, pécsi, budapesti egyetemeken tanított, hasonló tematikájú tantárgyak tartalmával, kidolgozása a legfontosabb alkalmazók (múzeumok, kulturális intézmények és szervezetek) konzultációjával történt. Ugyanakkor arra is figyel, hogy olyan általános elemzési képességeket adjon át a diákoknak, amit később a munkájuk során hasznosítani is tudnak.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	Szóbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	a tananyag ismerete, problematizáló bemutatása	írábeli vizsga	25%
	feladatok megoldása a félév során	a diákok munkájának a nyomon követése, értékelése	25%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> Az alapfogalmak elsajátítása A nagy folyamatok önálló bemutatásának és értékelésének a képessége Egyes társadalmi jelenségek értelmezésének és elemzésének a képessége 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Előadás felelőse:

Csata Zsombor

Szeminárium felelőse:

Csata Zsombor

Kitöltés időpontja:
2025. 01. 24....

Intézetigazgató:

Szabó Á. Tőhötöm

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.02.10.

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása